

Östra Strö kyrka

Lunds stift

Kulturhistorisk karaktäristik och bedömning

HENRIK NILSSON 2017-03-27

Max Laserna
Byggnadsantikvarie

Svenska kyrkan
LUNDS STIFT

Östra Strö kyrka

Eslövs församling, Frosta kontrakt, Lunds stift, Östra strö socken, Eslöv
Östra Strö 31:1, Eslövs kommun, Skåne län, Skåne.

Beskrivning och historik

Kyrkomiljön

Östra Strö ligger i ett svagt kuperat odlingslandskap i övergångsbygden mellan bördig slätt och skog några kilometer sydost om Eslöv. Namnet Strö skrevs i sina äldsta former *Stra* eller *Stroy*, och lär ha haft betydelsen strå. 1428 omnämns byn som *Daberströö*, där förledet kan härledas till att Frosta härad som då också benämndes *Daprae härad*. På 1700-talet kallades byn Södra Strö för att åtskiljas från Strö i Onsjö härad. I en sockenbeskrivning från 1747 sägs byn tidigare ha legat på några backar kallade Toffta, i den dåvarande byns norra sädesgärde, men ska senare ha flyttats till sin nuvarande plats längre söderut. Om detta stämmer kan möjligen en tidigare kyrka funnits på denna plats.

Dagens kyrka ligger på en höjd i byns södra utkant med utsikt i samtliga väderstreck. Direkt öster om kyrkogården ligger en gård vars manbyggnad, precis som flera andra

Flygbild över Östra Strö kyrka 2014, tagen från väster. Foto: Pär-Martin Hedberg.

bostadshus i byn, är uppfört under 1900-talet. Östra Strö skola har anor från 1812 och är därmed en av landets äldsta skolor, möjligen den äldsta, även om själva skolbyggnaden är från 1944 då den ersatte det ursprungliga skolhuset som initialt även härbergade socknens fattigstuga. Norr om byn breder den trådfria betesmarken Östra Strö fälad ut sig innan skogen vid Skarhults Kronopark tar vid. Skarhults slott, med sin riksintressanta godsmiljö, syns torna upp sig ca 3 kilometer sydväst om kyrkan, och någon kilometer rakt söder ut rinner Bråån i en bred dalsänka.

Kyrkobyggnaden

Östra Strö kyrka uppfördes under 1100- eller möjligen 1200-talet som en romansk kyrka med långhus och kor med halvrund absid i öster. Kyrkan var i sitt grundutförande sannolikt oputsad, med kvaderritsade fogar och hörnkedjor av kvaderhuggen sandsten. Redan under romansk tid putsades emellertid kyrkan och hörnkedjorna försågs med kimröksavfärgad kvaderimitation. Vissa källor gör gällande att ett brett västtorn ska ha funnits tidigt, möjligen redan från uppförandet. I kyrkans vård- och underhållsplan menar man dock att några belägg för detta påstående inte gått att finna. I en sockenbeskrivning daterad 1747 sägs kyrkan ha fristående brädklädd klockstapel. Om ett medeltida torn en gång funnits kan man således utgå från att det vid denna tidpunkt var rivet alternativt i så dåligt skick att kyrkklockorna med säkerhet inte kunde hänga där.

Interiört valvslogs absiden med hjälmvalv möjligen redan i samband med att kyrkan byggdes, medan långhusets och korets kryssvalv tillkom på 1400-talet. De i dag framtagna kalkmålningarna i kor och absid utfördes kring år 1500.

Östra Strö blev 1639 patronatskyrka under Skarhult och dess dåvarande ägare Nils Trolle. Patronatsförhållandet bestod till 1922 då patronatsrätten upphävdes genom lag och alla sockenkyrkor blev församlingarnas egendom.

1794 uppfördes det nuvarande fullbreda västtornet och vid ungefär samma tillfälle tillkom även en mindre korsarm i norr. I det fall detta var kyrkans första torn bör kyrkan fram tills dess ha haft en fristående klockstapel.

1865 tillbyggdes kyrkan med två breda korsarmar i söder och norr. I det senare fallet integrerades den mindre korsarmen från slutet av 1700-talet i den nya. Ombyggnationerna följde till största del ritningar upprättade av domkyrkoarkitekten Helgo Zettervall. Uppförandet av korsarmarna medförde att merparten av långhusets ursprungliga norr- och sydmurar samt dess tre medeltida valvtravéer revs. I samband med ombyggnaden tillkom bland annat kyrkans bänkinredning. I kyrkans vård- och underhållsplan dateras inredandet av sakristia i kor och absid till 1930, men äldre fotografier visar att detta skedde långt tidigare, med största sannolikhet 1865. Trapphuset på tornets södra sida uppfördes troligen strax efter korsarmarna tillkommit men senast i början av 1900-talet då det syns i en uppmättningsritning från 1929.

Odaterat fotografi av koret, sannolikt tidigt 1900-tal. Triumfbågen mot koret är helt igenbyggd och interiören pryds av kvader- och dekorationsmålningar typiska för andra hälften av 1800-talet. Bild från ATA, okänd fotograf.

De största förändringarna sedan utbyggnaden 1865 genomgick kyrkan vid en restaureringen 1929–30 under ledning av arkitekt Erik Lundberg. Bland annat tillkom nya innerdörrar och -fönster och bänkarna modifierades. Fasaderna reparerades och avskalades och under norra korsarmen inrättades ett pannrum. Runt koret var omgestaltningarna som påtagligast. Partiet kring altaret fick högre golvnivå och altarring samt altarskåp nytillverkades. En kvadermålrad vägg mot koret revs och ersattes av ett korskränk. Äldre bilder visar att även det övriga kyrkorummet innan restaureringen var kvadermålrat, och att sköldbågarna mellan långhus och korsarmar hade dekorationsmålerier. I korets och absidens valv upptäcktes kalkmålningar som året därpå, 1931, frilades och konserverades av konservator Hans Erlandsson.

Kring 1950 försågs kyrkan med elektrisk belysning och några år senare elektrifierades även uppvärmningen. Vid nästa restaurering, 1969, försågs kyrkans fönster med nya innerbågar och de tidigare putsade innerväggarna målades med plastfärg. 1987 byttes portarna i norr och söder ut. Vid samma tillfälle blytäcktes solbänkarna och dränering lades kring kyrkan.

Den senaste större restaureringen som genomfördes 2004 föranleddes av omfattande fuktrelaterade problem och skador. Dräneringen från 1987 hade visat sig fungera dåligt och gjordes därför om. Den invändiga plastfärgen togs bort, nytt ventilerat golv lades i tornrummet och fönstren försågs partiellt med nätöppningar för ökad ventilation. På vinden tömdes valvsvicklarna på organiskt material och sanering från hussvamp genomfördes.

Kyrkan sedd från sydost. Den halvrunda absiden, koret och långhusgaveln är det enda som återstår av den romanska kyrkan.

Exteriör

Kyrkans planform utgörs av kvadratisk västtorn, långhus, korsarmar i norr och söder samt kor med halvrund absid i öster. På tornets södra sida, i mötet med korsarmen, finns ett trapphus. De breda korsarmarna upptar hela långhusets längd, varför endast gaveln mot öster och det branta sadeltaket är synliga i exteriören. På norra korsarmens västra sida finns en nedgång till ett tidigare pannrum.

Samtliga fasader är spritputsade med vit kalkputs frånsett tornet som även har inslag av KC-puts. De rundbågiga fönsteromfattningarna i tre språng är liksom dörromfattningarna slätputsade. Kor och absid har en överputsad romansk skråkantad sockel medan resten av kyrkobyggnaden saknar markerad sockel. Tornet har pyramidtak och absiden hjälmtak. Övriga byggnadsdelar har sadeltak. Samtliga takfall täcks av rött enkupigt taktegel som på vissa ställen ligger i bruk, förutom trapphusets pulpettak som är avtäckt med svart och delvis röd skivplåt. Kyrkans ytterfönster består av svartmålade spröjsade gjutjärnsbågar med klarglas och enstaka färgade antikglas. Solbänkarna är avtäckta med blyplåt.

Tornets murverk består av gråsten med inslag av sandsten som troligen återanvänts från rivna medeltida delar av kyrkan. Fasaderna bryts upp av rundbågiga fönsteröpp-

ningar i söder och väster samt stickbågiga ljudöppningar med svartmålade ljudluckor i trä i varje väderstreck. Samtliga fasader har flera synliga ankarslutar, och i norr är årtalet 1794 utskrivet med siffror i svartmålat smidesjärn. Tornets pyramidtak avslutas med en mindre huv i svartmålad plåt samt ett krönkors. Trapphuset har en dörr i väster samt en mindre fönsterglugg i söder.

Korsarmarna har närmast identiska fasader med vardera en rundbågig och blyplåts-avtäckt portal som flankeras av svagt utskjutande pilastrar. Dörrbladen som tillverkades 1987 är klädda med liggande oljad ekpanel. I den södra portalen finns en minnessten med adelsvapen och årtalet 1865 skrivet med romerska siffror. Ovan portalerna finns tre höga och smala rundbågiga fönster. Fasaderna avslutas upptill med en takfots-gesims av rött tegel som kragar ut i tre språng. I öster och väster har korsarmarna ett rundbågigt fönster i varje fasad.

Det romanska koretets norr- och sydfasader bryts upp av vardera en rundbågig fönsteröppning och avslutas utan fris vid den rakt utskjutande takfoten. Ovan kortaket syns långhusgaveln som pryds av en takfotsgesims i samma utförande som på korsarmarna. Absiden har en segmentbågig dörröppning rakt i öster med en enkeldörr klädd med fiskbensmönstrad oljad ekpanel. Fasaden saknar precis som koret övrig utsmyckning.

Interiör

Kyrkan nås via syd- eller norrportalen. Innanför ytterporten finns ett vindfång som avskiljs från kyrkorummet av gråmålade pardörrar. Korsarmarna upp-tas till största del upptas av de slutna bänkkvarteren som omger mittgången. Öster om den södra entrén ligger en gravhäll nedsänkt i golvet. På motsatt sida i den norra korsarmen finns enkla skärmväggar som skärmar av utrym-met bakom kvarteret som är inrett med bland annat klädhängare och bord för trycksaker. Här hänger också två series pastorum. Golven är belagda med rött tegel och taken har reveterade tunnvalv. Fönstrens innerbågar i trä saknar spröjs och är svartmålade, medan insidan av ytterbågarnas spröjsverk är vitmålade. Samma utförande går igen i kyrkans samtliga fönster. Gränsen mellan kor-sarmarna och långhuset markeras av två rundbågiga valvbågar.

Det romanska koret med dess medeltida kalk-målningar fotograferat mot långhuset.

Ett flackt kryssvalv täcker hela långhuset, vars golv dels är belagt med samma tegel som i korsarmarna, dels med åttkantiga och kvadratiska tegelplattor med kvadratiska passbitar. Den östra delen mot koret som idag är plats för altaret och dopfunten är uppmurat två trappsteg högre än övriga långhuset. I det upphöjda partiets tegelgolv syns två gjutjärnsgaller som tidigare var uppställningsplats för värmeradiatorer.

Tornrummet i väster avskiljs från långhuset av en rundbågig öppning i tre språng bestående av två sköldbågar och en tornbåge. Golvnivån är tre trappsteg högre än långhusets och rummet upptas närmast i sin helhet av orgelverket, där den västra delen som inrymmer bälgen avskärmas med brädvägg. Dagens golvnivå, liksom de kalkskurade furubrädor som täcker det, tillkom 2004 efter fuktrelaterade problem. Genom en inspektionslucka kan ännu det äldre golvbjälklaget, som ligger ca en halv meter lägre och är belagt med stortegel och kvadratiska tegelplattor, beskådas. Rummet täcks av ett kryssvalv med ribbor med fyrkantig profil och väggarna är vitmålade. Vid golvomläggningen upptäcktes att väggarna tidigare varit kvadermålade.

Koret med absid som idag fungerar som sakristia nås genom den rundbågiga triumfbågen och korskranket. Golvet är belagt med rött tegel av olika format och väggarna är vitputsade. Koret täcks av ett kryssvalv medan absiden är slagen med ett hjälmvalv. Båda valven är rikligt dekorerade med polykroma senmedeltida kalkmålningar som på grund av likheterna med målningar i Linderöds kyrka anses vara utförda runt 1500 av Anders Johansson. I östporten sitter en gråmålad dörr med tre fyllningar. I korets nor-

Kyrkorummet från nordväst. Långhusets kryssvalv tillkom i samband med korsarmarnas uppförande 1865.

ra vägg finns en sakramentsnisch och mot absidens södra vägg står en uppställd äldre gravhäll. I övrigt är rummet inrett med bland annat textilskåp, skrivbord, en järnbeslagen trækista och ett altarkors.

Inredning och inventarier

Altaret från 1930 utgörs av ett blockaltare murat i rött tegel med altarskiva grå polerad kalksten.

Även *altarskåpet* i trä tillkom vid restaureringen 1930 och ritades av arkitekt Erik Lundberg. Skåpet har formen av en liggande rektangel med två dörrar målade i brunt och guld. Skåpets insida har perspektivmotiv mot den centralt placerade *alabasterreliefen*, som är ett holländskt arbete från 1500-talet av en typ som vanligen fungerade som husaltare eller ingick i epitafier. Reliefen, med korsfästelsen som motiv, har möjligen tidigare tillhört Skarhults kyrka och har beskrivits som ett av de främsta arbetena i Sverige i sitt slag.

På altarskåpet står ett *triumfkrucifix* med polykromt bemålad kristusfigur och brunmålat kors med förgyllda kanter. Såväl korsstammen och korsarmarna är dekorerade med fyrpass. Krucifixet är troligen ett arbete från 1500- eller 1600-talet.

Den rektangulära och slutna *altarringen* i trä är sannolikt tillverkad under 1800-talets andra hälft och försågs vid restaureringen 1930 med marmorerade bruna fält lika bänkinredningens. Överliggare och sockel är bemålade i mörkgrått medan övriga delar har en ljusare grå kulör. Knäfallet är klätt med ett grönmelerat linnetyg. Altarringen har grindar mot koret i öster på ömse sidor altaret.

Korskranket tillverkades 1930 i mörk-betsad furu. Utformningen är enkel, med rakt avslutat överstycke och två stickbågiga dörröppningar som flankerar en likformig blindering.

Predikstolen i polykromt bemålat trä tillverkades 1592. Den femsidiga korgens fält framställer de fyra evangelisterna i relief samt en texttavla och indelas av kolonnetter med joniska kapitäl. Korgen vilar på en fullbred femkantig sockel som liksom trappbarriären är marmorerad i grått.

Dopfunten i huggen sandsten är daterad till ca 1200 och är därmed kyr-

Altarskåpet från 1930 inrymmer den holländska alabasterreliefen från 1500-talet.

kans äldsta inventarium. Den tillhör Dagstorpsgruppen och har en relativt stor cuppa som pryds av en palmettbård och bågfält avskiljda av en repstav. Foten är rund och dekorerad med en gördelring. Dopfunten har tidigare varit bemålad, vilket fragment av ockra, rött och grått påvisar.

Bänkinredningen i sex slutna kvarter är samtida med korsarmarnas tillkomst 1865. Utvändigt är kvarteren målade i grå kulör med marmorerade fält i bruna kulörer på dörrarna, medan insidan är blåmålad. Ryggstöden har liggande fyllningar och på bänkarna ligger grå sittdynor. Bänkarna modifierades för ökad bekvämlighet vid restaureringen 1930. Dörrarna hängdes av i samband med att bänkkvarteren målades om 1969 men återinstallerades tio år senare, med nya stängningsanordningar i trä. Vid samma tillfälle avlägsnades de näst sista bänkraderna i norra korsarmen och de sista raderna flyttades fram ett steg. Detta för att skapa utrymme för bland annat klädhängare.

Den romanska dopfunten är placerad nordväst om altaret.

Orgeln har 12 stämmor fördelade på en manual plus pedal och byggdes av E. Lundins orgelfirma i Göteborg 1903. Den nyklassicistiska orgelfasaden ritades av arkitekt Gustaf Améen och är bemålad i grå kulör med detaljer i brunt, rött och förgyllning.

Kyrkan har tre *kyrkklockor*. En äldre klocka i malm gjuten 1642 av Jeremias Lutvig är sedan 1950 placerad på golvet i långhuset. I tornet hänger en storklocka i malm av okänd ålder men troligen omgjuten 1726, 1854 och 1950, samt en lillklocka från 1950.

Kyrkogård

Kyrkogårdar som vi känner dem idag, med gångsystem, gravkvarter och gravmonument är ett fenomen som fick sitt genomslag så sent som på tidigt 1800-tal. Medeltida kyrkogårdar var enkelt utformade, gräsklädda och trädlösa, där gravplatserna utgjordes av låga gravkullar utan särskild markering än möjligen ett enkelt träkors.

De äldsta delarna av Östra Strö kyrkogård var precis som de flesta medeltida kyrkogårdar placerad i kyrkans absoluta närhet. Kyrkogården har sedan utvidgats vid två tillfällen, åt norr 1898 och åt väster 1957. I de två äldre delarna är gångar och merpar-

ten av gravplatserna belagda med ljus singel. Vissa kvarter, främst i utvidgningen från 1898, är gräsbevuxna. Gravplatserna omges av lågklippta buxbomshäckar, stenramar eller i vissa fall smidesstaket. Närmast kyrkan dominerar äldre högresta gravvårdar typiska för decennierna kring sekelskiftet 1900, som obelisker, bautastenar och brutna kolonner. Närmast den södra muren finns ett långsmalt kvarter med gravvårdar från 1900-talets andra hälft och framåt. Även i kvarteren från sent 1800-tal är de högresta gravstenarna vanligast, men här förekommer i större utsträckning mer sentida och lägre hållna stenar. Växtligheten utgörs främst av formklippta städsegröna buskar och häckar samt grupper av högväxta barrträd som en och tuja. Murgröna och rododendron är också återkommande inslag.

Den nyare delen av kyrkogården är belägen något lägre, på före detta åkermark, och är i sin helhet gräsbevuxen. Endast den västra delen har gravvårdar, som är placerade i öst-västlig riktning. Mot väster finns en rygghäck av formklippt tuja som också fungerar som avgränsning mot den obrukade delen längst i väster, i övrigt saknas inramning av gravplatserna. Stenarna i låg skala är typiska för andra hälften av 1900-talet. Den västra delen har fritt placerade solitärer som bok, ek och björk. Längst i söder ligger en rad med äldre återlämnade gravstenar nedsänkta i marken.

Kyrkogården omringas i sin helhet av häckar, i de äldre delarna hagtorn och liguster och för den nyare delen avenbok. I öster finns en bred kallmurad stenmur, och även i andra delar finns murar av natursten i varierande höjd. Större delen av kyrkogården

Närmast kyrkan karaktäriseras kyrkogården av äldre högresta gravstenar som obelisker, bautastenar och brutna kolonner.

inramas även av en trädrad av lönnar, som i den nyare delen är betydligt yngre än i den äldre. Ingångar finns i norr och nordöst, där två smidesgrindar bär årtalet 1898.

Byggnader på kyrkogården

Strax nordväst om kyrkan finns en före detta ekonomibyggnad som på 1960-talet ombyggdes till bårhus efter ritningar av arkitekt Torsten Leon-Nilson. 1977 tillkom en tillbyggnad i vinkel. Byggnaden fungerar i dag återigen som redskapsbod och vaktmästeri. Tegelfasaderna är vitslammade och båda byggnadskropparna har sadeltak avtäcka med enkupigt rött tegel.

Kulturhistorisk karaktärisering för Östra Strö kyrkoanläggning

Östra Strö kyrka är belägen på en liten höjd strax söder om kyrkbyn, med utsikt över ett svagt kuperat odlingslandskap. Kyrkan uppfördes under romansk tid, troligen 1100-talet, med långhus samt lägre kor och halvrund absid i öster. Flera källor menar att ett brett västtorn tillkom under medeltiden, möjligen redan vid uppförandet. Konkreta belägg för detta påstående tycks dock saknas. Däremot vet man att kyrkan hade fristående brädklädd klockstapel vid mitten av 1700-talet, vilket snarare tyder på att torn då saknades. Trots flertalet om- och tillbyggnader genom åren är kyrkan byns i särklass äldsta byggnad och står som sådan symbol för sockengemenskapen och den långa kontinuiteten på platsen.

Kyrkans exteriör präglas idag av det fullbreda västtorn som byggdes 1794 samt korsarmarna i norr och söder från 1865, då sannolikt även de stora rundbågiga fönstren på äldre byggnadsdelar adderades. Korsarmarnas tillkomst är direkt kopplade till 1800-talets befolkningsökning och vittnar på så vis om ett demografiskt omvälvande skede i samhällshistorien. Av den medeltida kyrkan kvarstår endast kor med absid samt långhusets östra gavel. Möjligen kan även delar av det romanska murverket finnas kvar i långhusets västra hörn i anslutning till tornet. De medeltida murverken utgör viktiga källor till kunskap om äldre tiders byggnadstekniker.

Även interiört präglas kyrkan av ombyggnaden 1865, där korsarmarna med dess samtida slutna bänkinredning utgör lejonparten av kyrkorummet. Därtill är Erik Lundbergs restaurering från 1930 den årsring som karaktäriserar kyrkorummet mest, med förändringar kring altaret i en upphöjd del av långhuset, ny golvnivå i tornrummet samt ny färgsättning där 1800-talets kvader- och dekorationsmålningar målades över enligt tidens ideal. Erik Lundberg, arkitekt och konsthistoriker, räknas till en av 1900-talets främsta restaureringsarkitekter. Restaureringen av Östra Strö kyrka bör ha varit ett av hans första större restaureringsuppdrag, vilket medför särskilt intresse ur arkitekturhistoriskt perspektiv. Vid samma restaurering frilades korets och absidens senmedel-

tida kalkmålningar, som utöver sitt konsthistoriska värde starkt bidrar till upplevelsen av kyrkans enda kvarstående medeltida byggnadsdelar.

Lundbergs altarskåp, som är tillverkat något år innan funktionalismen får sitt genomslag i Sverige, drar åt ett enklare modernistiskt formspråk och är på så vis en arkitekturhistorisk intressant detalj som förebådar en stil som kom att bli normativt för ny kyrkoinredning under resten av 1900-talet. I altarskåpet ingår en alabasterrelief som är ett 1500-talsarbete av holländskt ursprung och som beskrivits som ett av de främsta i sitt slag i landet. Dopfunten från ca 1200 är möjligen samtida med kyrkans uppförande och därmed dess äldsta bevarade inventarium. Predikstolen från sent 1500-tal och den nyklassicistiska orgelfasaden från tidigt 1900-tal är ytterligare delar av den fasta inredningen med höga kulturhistoriska värden som samtidigt är uttryck för andra tidsperioder i kyrkans historia än de som karaktäriserar själva kyrkobyggnaden.

Östra Strös kyrkogård följer en typisk utveckling för äldre skånska kyrkoanläggningar, med den äldsta delen placerad i kyrkans närhet och utvidgningar under sent 1800-tal samt vid mitten av 1900-talet. I de två äldre delarna dominerar idealen kring sekelskiftet 1900, med högresta gravstenar som obelisker, bautastener och brutna kolonner, där gravplatserna omges av lågklippta buxbomshäckar, stenramar eller smidesstaket. Den nyare delen från 1957 karaktäriseras istället av stenar i låg skala, gräsbeläggning samt gravar som saknar annan inramning än en rygghäck av formklippt tuja.

Att tänka på vid förvaltningen av kyrkoanläggningen

- Kyrkan karaktäriseras av det medeltida koret med absid samt 1865 års ombyggnad och Erik Lundbergs restaurering 1930, vilket bör beaktas vid alla förändringar såväl exteriört som interiört. Även små förändringar kan påverka kyrkans kulturhistoriska värden.
- Den murverksundersökning som genomfördes under 1980-talet kunde inte fastställa om kyrkan haft ett tidigare västtorn. Ytterligare undersökningar i samband med framtida putsrestaureringar skulle kunna bringa klarhet i frågan.

Skydd m.m.

Kyrkan och kyrkogården skyddas som kyrkligt kulturminne enligt 4 kap. kulturmiljölagen.

Kyrkan och kyrkogården ingår i fornlämningsområde Östra Strö 1:1. Lämnningen avser bytomt för Östra Strö by enligt 1823 års karta och skyddas enligt 2 kap. kulturmiljölagen. På kyrkogården finns även en lämning efter en grophärd med ungefärlig datering till yngre järnålder. Lämnningen skyddas enligt 2 kap. kulturmiljölagen.

Källor och litteratur

Östra Strö kyrka, *Eslövs kyrkliga samfällighet, Lunds stift, Skåne län – Underhållsplan, 2005-11-21*. Restaurator AB, Malmö.

Bengtsson, B. (red.) och Sundström, Å. (red.), *Skånes bebyggelse: en skildring i ord och bild, D. 4*, Malmö: Skand. litt., 1963.

Eslövs kommun. Östra Strö fälad. <http://www.eslov.se/kommunpolitik/orter/ostrastro/ostrastrofalad.19697.html>, hämtad 2017-03-24.

Sveriges äldsta skola håller 200-årskalas. Skånska dagbladet, 2012-06-04. <http://www.skd.se/2012/06/04/sveriges-aldsta-skola-haller-200-arskalas/>, hämtad 2017-03-24.

Riksantikvarieämbetet. Fornsök: <http://www.fmis.raa.se/cocoon/fornsok/search.html>, hämtad 2017-03-27.

Diverse arkivmaterial, antikvarisk-topografiska arkivet (ATA), Stockholm.

Platsbesök 2016-12-01. Informant: Kyrkvaktmästare Stefan Augustsson

Övriga uppgifter

Inventeringsdatum: 2016-12-01

Fältinventering: Henrik Nilsson och Max Laserna

Foto (där inte annat anges): Henrik Nilsson och Max Laserna

Layout: Henrik Nilsson

Kvalitetsgranskning: Max Laserna, byggnadsantikvarie

Färdigställd: 2017-03-27